

A systematic review. *International Journal of Health Policy and Management*. 2018. Vol. 7(5). P. 374–393. <https://doi.org/10.15171/ijhpm.2017.147>

2. Habibzadeh F. Economic sanction: A weapon of mass destruction. *The Lancet*. 2018. Vol. 392(10150). P. 816–817. [https://doi.org/10.1016/S0140-6736\(18\)31944-5](https://doi.org/10.1016/S0140-6736(18)31944-5)

3. Carucci A. Environmental effects of economic sanctions: The Cuban experience. *Honors Theses*. 2000. Paper 49, Colby College. URL: <https://digitalcommons.colby.edu/honorstheses/49> (дата звернення: 25.03.2024).

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-405-7-18>

ТРАНСКОРДОННЕ СПІВРОБІТНИЦТВО ЗАКЛАДІВ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я В КОНТЕКСТІ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ ДО ЄС: ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ

Переста Ю.-В. Ю.

*аспірант кафедри міжнародного права
юридичного факультету*

*ДВНЗ «Ужгородський національний університет»
м. Ужгород, Україна*

Через повномасштабне вторгнення рф в Україну спостерігаються руйнівні наслідки для здоров'я тисячі людей та руйнування важливих закладів охорони здоров'я. Сьогодні система охорони здоров'я має значне навантаження через відновлення здоров'я потерпілих від війни, а також інших проблем які спричинені повномасштабним вторгненням рф в Україну. У таких нечітких та ризикових умовах необхідно посилити спроможність розвитку транскордонного співробітництва закладів охорони здоров'я України із відповідними закладами охорони здоров'я сусідніх держав, держав-членів Європейського Союзу, а саме: Словачиною, Польщею, Угорщиною та Румунією, яке б було орієнтоване на впровадження європейських підходів, синхронізації з цілями розвитку Європейського Союзу щодо транскордонного співробітництва у сфері охорони здоров'я та поступовій адаптації системи охорони здоров'я України до стандартів Європейського Союзу. Наразі вкрай актуальним є не тільки відновлення зруйнованої інфраструктури системи охорони здоров'я, відновлення здоров'я потерпілих від війни, а й розбудова

належної системи охорони здоров'я у зв'язку із інтеграцією України до Європейського Союзу.

Різні аспекти транскордонного співробітництва, його правовий, соціально-економічний та гуманітарний виміри досліджувались як вітчизняними науковцями, так і зарубіжними фахівцями, а саме: Артёмов І., Бенчак О., Білак О., Благова М., Брензович К., Головка А., Дулеба О., Зарді А., Кіш Є., Кічера Н., Кох К., Куран К., Лазур Я., Лачни М., Лемко Ю., Оравцова В., Очкаї Д., Санченко А., Сошников А., Устименко В., Цірнер М., Циклаурі О. та ін. У юридичній науці дослідження здебільшого сконцентровані щодо правових аспектів транскордонного співробітництва територіальних громад, їх представницьких органів та місцевих органів виконавчої влади України, транскордонного співробітництва закладів вищої освіти та ін. Як видається малодослідженим залишається транскордонне співробітництво закладів охорони здоров'я України на зовнішніх кордонах Європейського Союзу.

Правовою основою започаткування та розбудови відносин між Україною та Європейським Союзом у різних сферах став Закон України «Про засади внутрішньої і зовнішньої політики», ч. 2 ст. 11 врегулювала, що однією із основних засад зовнішньої політики України є «забезпечення інтеграції України в європейський політичний, економічний, правовий простір з метою набуття членства в Європейському Союзі» [1]. Передумовами розвитку та правовою основою співробітництва у сфері охорони здоров'я, у тому числі розвитку співробітництва закладами охорони здоров'я стала Угода про партнерство і співробітництво між Україною і Європейськими Співтовариствами та їх державами-членами, яку було укладено у 1994 році. Беручи до уваги її положення, то значну увагу Угода приділяла зближенню законодавства України із законодавством Співтовариства, зокрема у галузі охорони здоров'я (ст. 51) та деяким аспектам щодо розвитку співробітництва України та Співтовариства з метою поліпшення рівня охорони здоров'я (ст. 71) [2].

Унаслідок розширення Європейського Союзу у 2004 році відбулись значні політичні та економічні зміни, як для України так і для Європейського Союзу, адже Україна та Європейський Союз стали безпосередніми сусідами. Розширення дало можливість Україні розвивати тісніше відносини з Європейським Союзом щодо поступової економічної інтеграції та поглибленого політичного співробітництва [3, с. 183]. План дій «Україна – Європейський Союз» Європейська політика сусідства, який у 2005 році схвалив Кабінет Міністрів України, окреслив нові напрями посиленого співробітництва між Україною та Європейським Союзом та вважався таким, що допоможе в реалізації положень Угоди про партнерство і співробітництво між Україною і Європейськими Співтовариствами та їх державами-членами. Нові напрями

співробітництва також були спрямовані на адаптацію законодавства до норм та стандартів Європейського Союзу у сфері транскордонного співробітництва та охорони здоров'я, реалізацію Європейського інструменту сусідства та партнерства, у тому числі і щодо розвитку транскордонного співробітництва у сфері охорони здоров'я та посилення спроможності такого співробітництва закладів охорони здоров'я. Окрему увагу у положеннях Плану було приділено і громадському здоров'ю, у частині посилення рівня охорони здоров'я в Україні відповідно до стандартів ЄС [4].

Внаслідок виконання положень Угоди про партнерство і співробітництво між Україною і Європейськими Співтовариствами та їх державами-членами розпочався переговорний процес та була розглянута можливість щодо укладення між Україною та Європейським Союзом нової Угоди. 21 березня 2014 року було підписано Угоду про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, вона окреслила нові напрями співробітництва щодо транскордонного співробітництва закладів охорони здоров'я, які спрямовуються на зобов'язання підтримувати транскордонне співробітництво, розвиток та посилення транскордонного співробітництва у сфері охорони здоров'я, а саме посилення спроможності транскордонного співробітництва закладів охорони здоров'я, поступового наближення законодавства та практики до принципів *acquis* ЄС у цій сфері та ін. (глава 22 та 27 Угоди) [5]. Сьогодні попри війну спостерігається значний прогрес у виконанні положень Угоди про асоціацію у сфері транскордонного співробітництва та охорони здоров'я [6, с. 95–96]. Однак, проаналізувавши участь закладів охорони здоров'я у програмах транскордонного співробітництва, а саме Інтеррег Польща – Україна, Інтеррег Румунія – Україна, Інтеррег Угорщина – Словаччина – Румунія – Україна (2014–2020 рр.), то спостерігається низький рівень участі закладів охорони здоров'я України у порівнянні із закладами охорони здоров'я сусідніх країн щодо розвитку системи охорони здоров'я через програми транскордонного співробітництва.

Таким чином, передумовами розвитку та правовою основою транскордонного співробітництва у сфері охорони здоров'я, у тому числі щодо розвитку такого співробітництва закладами охорони здоров'я стала Угода про партнерство і співробітництво між Україною і Європейськими Співтовариствами та їх державами-членами, а згодом Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони. Однак, незважаючи на значний прогрес у виконанні положень Угоди, то сьогодні вбачається за доцільне посилити спроможність транскордонного співробітництва закладів охорони здоров'я через

програми транскордонного співробітництва, що є актуальним і своєчасним зважаючи на реалії сьогодення, адже система охорони здоров'я України має значне навантаження через відновлення здоров'я потерпілих від війни, а також інших проблем які спричинені повномасштабним вторгненням рф в Україну.

Література:

1. Закон України «Про засади внутрішньої і зовнішньої політики». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2411-17#Text>

2. Угода про партнерство і співробітництво між Україною і Європейськими Співтовариствами та їх державами-членами. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/998_012#Text

3. Fetko Yu. Cross-border and regional cooperation between Ukraine and the European Union: historical and legal aspect. URL: https://journal-vjhr.sk/wp-content/uploads/2023/06/Vishegrad_01_2023_FINAL.pdf

4. План дій «Україна – Європейський Союз» Європейська політика сусідства. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_693#Text

5. Угода про партнерство і співробітництво між Україною і Європейськими Співтовариствами та їх державами-членами, а згодом Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011/ed20231116#Text

6. Звіт про виконання Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом.: https://www.kmu.gov.ua/storage/app/sites/1/55-GOEEI/zvit_pro_vykonannya_ugody_pro_asociaciyu_za_2022_rik.pdf